

Børnesyn

I Børnehaven Sønder Otting vil vi give børnene et godt børneliv.

Vi øver os derfor i at forstå og inddrage børnenes perspektiver, så vi med denne indsigt kan udvikle et meningsfuldt læringsmiljø for alle børn.

Vi reflekterer ofte sammen over de pædagogiske tiltag og dilemmaer vi oplever i dagligdagen.

Vores fokus er altid på at udvikle vores faglige tilgang for at sikre børnenes ret til at være børn. Til at være forskellige og til at udvikle sig i forskelligt tempo.

For at man kan behandle mennesker ens, må man behandle dem forskelligt.

Vi tilstræber altid at optræde med afsæt i 4 centrale temaer:

- At barnet har værdi i sig selv – skal ikke kvalificere sig for at få anerkendelse
- At barnet er aktiv medskaber af egen læring
- At barnet føler sig set og forstået
- At barnet oplever, at det har en demokratisk stemme

Fortælling fra gruppen med 3-4 årige:

Børnene inddeles i mindre grupper, alt efter hvilke kompetencer de har og hvilket læringsmiljø de trives i, for at vi kan give dem de bedste betingelser for at lykkes.

I den lille gruppe på 3-4 børn, som denne formiddag er ude på legepladsen, er målet, at vi øver os på at danne relationer, hjælpe hinanden og styrke fællesskabet.

Pædagogen igangsætter en monster-leg på børnenes initiativ og tilpasser den løbende, så børnene gennem legen får mulighed for at tilegne sig nogle af de kompetencer der er fokus på. Alle børn skal røre monstret inden det kan dø, og alle børnene skal igen røre monstret før det kan vækkes til live. Børnene finder i legen hurtigt ud af at hjælpe hinanden hen til monstret, og børnene får hurtigt en oplevelse af, at være en del af noget større, hvis de skal lykkes. Alle børn bliver på den måde lige meget værd i legen.

Fortælling fra gruppen med 4-5 årige:

Vi skal have et nyt barn i gruppen. Pædagogen forbereder de børn, der under spisningen sidder ved hendes bord. Hun er opmærksom på en pige, der har svært ved at give plads til andre børn. Hun siger: der starter en ny dreng hos os i morgen og jeg har tænkt han skal sidde her hos os. Det er nok bedst, han sidder her hos mig. Alle børn omkring bordet lytter opmærksomt. Pigen siger, samtidig med at hun rykker sig lidt væk, "men han kan være her ved siden af mig".

Ved at optræde empatisk og tage barnet alvorligt, så barnet føler sig set og forstået giver pædagogen barnet en demokratisk stemme; medbestemmelse og medansvar i udformningen af praksis.

Fortælling fra storebørnsgruppen:

Vi har hængt en stor billedtavle op, hvor børnene har hvert et foto. Hvert barn kan flytte sit foto på tavlen til forskellige legemuligheder, der er vist med andre fotos. Med dette tiltag, vil vi give børnene overblik og mulighed for selv at vælge deres aktivitet.

Vi ser at børnene selvstændigt får overblik over muligheder; på egen hånd vælger de aktiviteter og relationer og indgår legeaftaler med hinanden eller drøfter deres muligheder med en pædagog. Ved at respektere deres valg oplever vi dem aktive i egen læring og de deltager i udformningen af egen hverdag hver for sig og i fællesskab.

Det pædagogiske læringsmiljø

Vi arbejder fagligt bevidst med at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes. Derfor søger vi at tilrettelægge et alsidigt læringsmiljø der gennem hele dagen giver børnene muligheder for trivsel, læring og dannelse i forskellige fællesskaber.

Vi ønsker at skabe et pædagogisk læringsmiljø af høj kvalitet. Derfor overvejer vi læringsmiljøet ud fra såvel udviklingspsykologisk som pædagogisk viden og ikke mindst erfaring med den konkrete børnegruppe og vi evaluerer løbende vores praksis.

Vores pædagogiske overvejelser tager afsæt i såvel strukturelle og processuelle som didaktisk-pædagogiske refleksioner:

- De strukturelle overvejelser handler om normering, fysiske rammer, fordeling af voksne i løbet af dagen, børnegruppens sammensætning og størrelse
- Processer i det pædagogiske læringsmiljø vil fokusere på relationen mellem børnene og mellem børn og voksne. De processuelle overvejelser kan f.eks. være over hvilke værdier, relationerne hviler på, hverdagens rytme og samarbejde med forældre.
- Den didaktisk-pædagogiske side af det pædagogiske læringsmiljø omhandler overvejelser som målrettet understøtter børns udviklingspsykologiske potentialer; kropslige, sproglige, kognitive og emotionelle. f.eks. et sprogligt stimulerende miljø, et fokus på selvhjulpenhed eller et fokus på den motoriske udvikling.

Læringsmiljøet i børnehavens hverdag omfatter 3 overordnede læringsmiljøer:

1. Det eksperimenterende læringsmiljø: børnenes egne lege og initiativer.

Vi værdsætter at give børnene mulighed for at eksperimentere og bruge fantasien og tager så ofte som muligt afsæt i børnenes perspektiv og fællesskaber.

Vi søger at understøtte børnenes mulighed for fordybelse i deres egne lege. F.eks. med inspirerende legetøj, fysiske legerum, sociale rammer, samt deltagelse, opmærksomhed og nærvær, så børnene oplever trykthed og forudsigelighed.

Den fysiske indretning og den voksnes deltagelse kan have betydning for børnenes mulighed for at fordybe sig i længere tid i legen. Vi skærmer derfor både fysisk og verbalt de lege, hvor vi oplever børn der er fordybede, og vi organiserer så ofte som muligt børnene i mindre lege-grupper med én voksen.

Vi har oplevet at denne organisering fungerer godt, når antallet af børn er passende og når der er en voksen som "runner", til at tage sig af uforudsete hændelser.

2. Det organiserede læringsmiljø: planlagte, målrettede vokseninitierede aktiviteter.

De voksenstyrede gruppe-aktiviteter foregår primært i formiddags-timerne, så som gåture i naturen, gymnastik på skolen, samlingsstund, dialogisk læsning, sprogudviklende lege og spil, m.m. Aktiviteterne tager afsæt i læreplanstemaerne, vores observationer og refleksioner så de understøtter børnenes nærmeste udviklingszone og interesser. Aktiviteterne gennemføres med afsæt i de pædagogiske overvejelser ovenfor. Vi søger gennem hele dagen, at organisere os, så vores roller fordeles ift. opgaverne, og så vi er tilgængelige og nærværende.

3. Hverdagens rutiner: spisning, toiletbesøg, af-og påklædning m.m.

Rutinerne har overvejende praktisk karakter og understøtter børnenes selvhjulpenhed gennem pædagogisk guidning og omsorg. Pædagogen motiverer barnet til at engagere sig i egenomsorg, og ift. at hjælpe andre.

De pædagogiske overvejelser der ligger til grund for vores organisering af det pædagogiske læringsmiljø tager afsæt i "ICDP" de 8 samspilstemaer (se side 6) og "de tre læringsrum"(se side 5), der beskriver hvordan det pædagogiske personale "går" foran, bagved og ved siden af børnene i læringsaktiviteterne. Disse tilgange er dokumenterede gennem forskning.

Praksisfortælling Morgenfrugt

Klokken 8 går de ældste børn til jordbærstuen. Her henter hvert barn sin frugtpose og sætter sig ved bordet og med afsæt i de pædagogiske overvejelser skabes fællesskab og ro om spisningen. Pædagogen understøtter og opmuntrer dialogen og er rollemodel ved at lytte til og være nysgerrig på hvad børnene har med og på hvad de har at fortælle.

Vi venter med at gå fra bordet til alle er færdige, således respekterer vi og tager hensyn til fællesskabet. Den voksne bliver, hvis muligt, også siddende.

Den næste personale der møder ind, er runner og tager imod de børn der møder senere

Når børnene går fra bordet, går de op til tavlen hvor de sætter deres billede ved den aktivitet de gerne lege.

Praksisfortælling eftermiddag

Når klokken er 14 er det tid til at rydde op på legepladsen

En voksen finder telefon og højtaler frem og starter vores faste "Rydde op sang"

Når børnene hører sangen ved de, at alle hjælper hinanden med at rydde op, inden vi skal spise frugt

Når vi hjælper hinanden med at rydde op styrker vi vores fællesskab, samarbejdsevne og ansvar i forhold til at løse en opgave.

Musikken hjælper os til at vide, at nu er det tid til at skifte aktivitet og vi ved hvor langt, vi er i forhold til vores dagsrytme

Når vi løbende evaluerer vores pædagogiske indsats ift. sammenhængen mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse, undersøger vi både vores antagelser og børnenes udbytte.

Vi har, med afsæt i vores børnesyn erfaret, at børnene trives og lærer bedst, når der er tilpas balance mellem deres selvstændige lege, de voksenstyrede aktiviteter. De voksnes deltagelse i børnenes lege er ligeledes en balance, der afhænger af børnenes udviklingstrin og gruppens sammensætning og størrelse.

Vi vil fremover være mere opmærksomme på børneperspektivet, samt løbende at kvalificere vores faglige viden og kompetencer med prøvehandling for at undersøge vores antagelser, så vi derigennem udvikler og styrker det pædagogiske læringsmiljø.

Børns leg

Legen er grundlæggende for børns sociale, personlige og kommunikative læring og udvikling. Derfor har legen værdi i sig selv og skal respekteres og anerkendes som barnets vigtigste læringsaktivitet. Vi søger at give plads til legen på børnenes præmisser ved at organisere læringsmiljøet så det fremmer fantasi, fordybelse og nysgerrighed, og giver mulighed for mange typer lege. Vores pædagogiske læringsmiljø er derfor indrettet i legezoner som støttes, guides og rammesættes af og med voksen deltagelse.

Vi giver børnene mulighed for fordybelse, så de kan udvikle sig og lære når vi:

- støtter børnenes initiativer, skærmer legene og skaber rum til at lege i små grupper
- deltager med tiltag, der kan udvikle legen og udfordre barnets udviklingsniveau gennem kommunikation om forhandling og fordeling af roller og materialer. Eller ved at supplere med materialer f.eks. en papkasse, der kan bruges som dukkeseng, garage eller hule.
- giver børnene mulighed for at flytte rundt på legetøjet i relation til legen, f.eks. hvis togbanen skal suppleres med lego-byggeri og dyr, eller hvis mor i dukkelegen skal på arbejde eller ud at købe ind.
- fornyer/forandrer/supplerer indholdet i lege-zonerne jævnligt. Vi bruger iagttagelser af børnenes lege som pejlemærker, for at finde materialer der udfordrer deres fantasi og kreativitet eller styrker læringen gennem gentagelser.
- sætter materialer frem og opmuntrer til lege f.eks. om morgenen, når børnene gerne vil i gang med leg og kan have brug for at blive støttet i at vælge

Vi arbejder med børnenes forskellige roller og positioner i legen når vi:

- guider børnene i at indlede og afslutte legen og forhandle indholdet
- deltager i legen ved selv at spille en aktiv rolle som legeleder eller legeven.
- som instruktør støtter og guider børnene i at udvikle deres rolle/position i legene ved at guide og anvise dem muligheder i kommunikation og turtagning

Vi understøtter at alle børn har mulighed for at være med i legen når vi:

- Guider og støtter børnene efter behov gennem legeforløb. Både som ledende i legen og som medspillere i spontane lege styret af børnene selv.
- Støtter og guider, så der skabes deltagelsesmuligheder i legefællesskaber Ved både at anvise børnene handlemuligheder, når de er med og ved at guide dem, når de står udenfor fællesskabet. Bedst når de leger i mindre grupper.
- Redefinerer barnets historie, hvis vi oplever at det står udenfor. Vi italesætter det barnet er god til, som kan skabe en rolle i legen.
- Organiserer rum til leg ved f.eks. at en mindre gruppe børn er inde, når de andre børn er på legepladsen, eller at en mindre gruppe evt.sammen med en voksen leger ude, når de øvrige børn er inde. Så vi styrker børnenes deltagelsesmuligheder og styrker deres relationer.

Vi undersøger den læring og udvikling, der sker i børnenes leg ved at:

- iagttage, observere og reflektere over individuelle lege og legefællesskaber.
- skrive praksisfortællinger til fælles refleksion.
- anvende Hjernen og Hjertets fokuspunkter i ressourceprofilen til at følge udviklingen.

Vi vil udvikle:

Vores forståelse for og deltagelse i børnenes lege og interesser gennem systematisk evalueringsskiltur, hvori vi dokumenterer faglige refleksioner med videosekvenser og praksisfortællinger. Dette vil danne grundlag for pædagogiske tiltag og prøvehandlinger der understøtter vores faglige læring. (se evaluerende praksis)

Det brede læringssyn

Vi forstår læring som en cirkulær proces hvor mennesket individuelt på baggrund af erfaret viden eller færdigheder får nye erfaringer ved at afprøve allerede opnåede erfaringer, antagelser og kompetencer. Mennesker lærer gennem krop, sanser, kommunikation, sociale interaktioner og samspil og ved at opleve nyt, finde kreative løsninger og bidrage til forandringer. Læringen fremmes når der gives plads til at fejle og forsøge sig på ny igen og igen. Det kræver nysgerighed, tålmodighed, vedholdenhed, udholdenhed og mod at lære sig noget nyt. Derfor søger vi at skabe et alsidigt miljø, der gennem hele dagen understøtter børnenes individuelle muligheder for eksperimenterende lege og aktiviteter, der styrker deres kompetencer samt lysten til at lære og opleve.

Vi har hele dagen opmærksomhed på børnenes læringsprocesser ved at:

- iagttage og observere børnenes kompetencer og nærmeste udviklingszone
- tilpasse læringsmiljøet efter børnenes udviklingstrin så det indeholder passende udfordringer
- guide, støtte og skabe deltagelsesmuligheder for alle

- kommunikere med børnene og inddrage dem i valg og beslutningsprocesser
- skabe genkendelige rutiner og forudsigelighed i dagsrytmen f.eks. toiltbesøg, af- og på-klædning, udeleg, spising, m.m. hvori børnene oplever sig som kompetente deltagere.

Vi tilrettelægger det pædagogiske læringsmiljø med afsæt i børnenes kompetencer, så det bedst muligt understøtter:

- Kommunikation: den sproglige udvikling støttes gennem sprogstimulerende gruppeaktiviteter. Vi opmuntrer til samtale og dialog, når vi er ude såvel som inde i alle læringsmiljøer.
- Kropslig læring: på tur i naturen, aktiviteter i gymastiksalen og i gruppernes motorikrum og på legepladsen støttes og opmuntres børnene til at udforske krop og sanser på egen hånd eller i vokseninitierede lege og aktiviteter.
- Følelsesmæssig læring: gennem kommunikation i vokseninitierede lege og aktiviteter bl.a. med afsæt i materialer og redskaber som "fri for mobberi" og "Kamibe" lytter vi aktivt og guider børnene til forståelse af sig selv og andre. Vi understøtter udviklingen gennem mentalisering og anvendelse af "ICDP"- samspilstemaerne, så børnene oplever sig anerkendte og betydningsfulde
- Social læring: med afsæt i vores børnesyn inddrager vi børnene, ved at skabe deltagelsesmuligheder og støtte deres fællesskaber. Vi anerkender og motiverer dem ved selv at være engagerede, aktive deltagere og rollemodeller i legene. Vi anvender materialet "Fri for mobberi" i vokseninitierede aktiviteter. Vi udviser oprigtig interesse for deres initiativer og guider dem, hvor de eller vi oplever behov.
- Kognitiv læring: Med afsæt i vores læringssyn understøttes nysgerighed og vedholdenhed, så det bidrager til erfaringsdannelse som barnet kan bygge sin læring på. Såvel i børnenes egne lege som i de vokseninitierede aktiviteter.

Vi vil med vores aktive deltagelse understøtte og styrke børnenes undren, vedholdenhed og gåpåmod. Med afsæt i ICDP- samspilstemaerne anerkendes at de øver sig og begår fejl og vi giver dem mulighed for at gentage og at følge egen erfaring og gå nye veje. Vi tager her afsæt i teorien om de tre læringsrum:

Vi støtter børnenes nysgerrighed og undren når:

- vi går foran og leder børnenes muligheder og læring ved at motivere deres opmærksomhed på omverdenen
- vi går ved siden af og støtter deres oplevelser og opmærksomhed
- vi går bagved og følger deres initiativer.

Vi støtter børnenes vedholdenhed og gå på mod ved at, være nærværende og opmuntre dem til at prøve selv og gentage flere gange, samt at kunne sige "pyt" når noget er svært og kræver tålmodighed.

Alle børn opmuntres individuelt til at være nysgerrige og undrende ift. egne kompetencer og færdigheder.

Vi følger op på læringsmiljøet i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem systematisk evaluering. Med afsæt i fælles faglige refleksioner over praksisfortællinger aftales prøve-handlinger og nye tiltag, der kan styrke læringsmiljøet så det fremmer børnenes muligheder for trivsel, læring, udvikling og dannelse.

I den løbende opfølgning indgår fokuspunkter ift. børnenes udvikling, som indskrives i det digitale redskab "Hjernen og Hjertet".

Vi vil udvikle:

brugen af foto, film og fortælling som dokumentationsmateriale

Børnefælleskab, samspil og relationer

Relationer og venskaber er afgørende for at alle børn oplever sig som en del af fællesskabet. Gennem pædagogisk fastlagte rammer skaber vi både miljøer hvor det enkelte barn kan vise initiativ og være aktivt deltagende, og hvor der i fællesskaber skabes rum for at alle kan skabe nye relationer på tværs af alder, køn og kultur og kan afprøve forskellige positioner. Børnene lærer at anerkende hinanden, respektere forskelligheder, etablere venskaber og undgå mobning. Vi forventer forældrenes medansvar ift. at skabe et velfungerende børnefællesskab gennem anerkendelse af alle familier uanset deres forudsætninger.

Vi anvender i alle situationer de 8 ICDP samspilstemaer og er med dette afsæt opmærksomme på de udviklende øjeblikke, der sker i nærværet.

Nærvær og fordybelse understøttes af, at vi har ro til at indgå i opmærksomt samvær med barnet. Når der er mange uforudsete opgaver og vi oplever travlhed og stress i hverdagen, hvilket bl.a. afhænger af antallet af børn ift. antallet af voksne, kan der opstå mindre tid til nærvær og fordybelse. Dog er det vigtigt for os, at vi sikrer at alle børns behov for nærvær imødekommes dagen igennem.

De situationer, hvor vi oplever nærvær og fordybelse sammen med børnene er kendetegnede ved:

- at foregå i en mindre gruppe med ét eller få børn
- at vi udviser interesse og glæde for børnenes initiativer
- vi positionerer os i øjenhøjde med dem.
- at vores hverdag er tilpas struktureret, så der er tid og rum til at lytte aktivt
- at vi organiserer os, så der altid er voksne, der har tid til at fordybe sig.

Vores kommunikation med børnene tager afsæt i ICDP samspilstemaerne og vi er bevidste om, at vi kommunikerer både kropsligt og verbalt i enhver situation:

- Vi sætter os ned når vi kommunikerer med børnene, så vi er på samme niveau og har mulighed for øjenkontakt. Vi viser at vi værdsætter dem, gennem venlig og positiv imødekommenhed. Ligeså er vi opmærksomme på vores kommunikation med forældrene.

- Vi er bevidste om at kropssproget stemmer overens med de sproglige ytringer, så der ikke opstår misforståelser.
- Vi understøtter dialoger med børnene ved turtagning og åbne spørgsmål og spørger ind til deres oplevelser med hv-ord, så vi understøtter udviklingen af det verbale sprog og dialog.
- Vi oplever os som rollemodeller for den gode kommunikation og bruger ikke ironi og grimme ord.
- Vi støtter børnenes forståelse af kropssprog, med afsæt i "Fri for mobberi".
- Vi er i samværet med børnene opmærksomme på, at hvert enkelt barn har en tryk tilknytning til mindst én voksen, men også relaterer sig med alle.
- Vi sikrer det enkelte barns tryghed ved at støtte børnene i deres relationer til hinanden såvel som til os.
- Vi anvender af og til "relationscirklen" for at skabe overblik over vore relationer.
- Vi støtter deltagelsesmuligheder i legefællesskaber for alle børn med afsæt i ICDP, positiv interesse og anerkendelse.
- Vi sikrer det enkelte barns trygge tilknytning ved at imødekomme behov for omsorg gennem kropsligt og verbalt nærvær. I aktiviteter og rutiner imødekommes trygheden gennem gentagelser og forudsigelighed.

Børn i udsatte positioner

Børn har forskellige forudsætninger og kan være i udsatte positioner af forskellige grunde. Kvaliteten i interaktionen er for disse børn særligt betydningsfuld. Personalet har derfor et særligt ansvar for at opspore og støtte de børn som opleves at være i en udsat position, samt at sikre deres deltagelse i fællesskaber. Vi møder derfor børn i udsatte positioner, i lighed med de øvrige børn, med positive forventninger. Vi tilrettelægger læringsmiljøet således, at børn i udsatte positioner så vidt muligt oplever at være værdifulde deltagere i fællesskaberne og de udfordres og oplever mestring i både børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter. Læringsmiljøet udvikles på baggrund af faglige refleksioner, ofte med sparring fra andre fagprofessionelle samarbejdspartnere, således at sammenhængen mellem miljøet og børnenes muligheder for læring, udvikling, trivsel og dannelse er i fokus.

Vi arbejder ud fra en ressourceorienteret tilgang:

- Med udgangspunkt ICDP (de 8 samspilstemaer) mødes børn og forældre med respekt og anerkendelse.
- Med opmærksomhed på, at interaktioner med børn sker i en tryk atmosfære, skaber vi en tillidsfuld kommunikation med barnet.
- Med fokus på at skabe deltagelsesmuligheder, f.eks. i mindre grupper, gives børn i en udsat position mulighed for at opleve sig som betydningsfulde deltagere.
- Med guidning støttes børn i deres relationer på tværs af aldersgrupper, køn, kultur og forskellige fysiske eller psykiske udfordringer.
- Med opmærksomhed på barnets nærmeste udviklingszone, følges barnets kompetencer og udfordringer, så de udfordres og oplever mestring på lige fod med andre.
- Med opmærksomhed på børnenes trivsel tilpasses miljøet efter børnenes behov Af og til ved at arbejde med specifikke udfordringer i mindre grupper og rum.

Vi sikrer at alle børn bliver set og vurderet ift. til bedst muligt at understøtte deres trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem fælles faglig refleksion. Denne reflekterende faglige dialog omkring børnenes trivsel og udvikling foregår både dagligt og i gruppernes ugentlige refleksionstime, samt på månedlige fælles møder.

Alle børns individuelle trivsel drøftes desuden hvert halve år og registreres digitalt i Hjernen & Hjertets TOPI-vurdering. Desuden følges og evalueres fokuspunkter ift. den individuelle udvikling jævnligt, via ressourceprofilen ligeledes i Hjernen & Hjertet.

Vi observerer og iagttager børnenes trivsel og opsporer, når der er et barn i udsat position, der har behov for ekstra guidning, omsorg og nærvær. Vi inddrager da forældrene i at støtte barnets udvikling, ofte i tværfagligt samarbejde med det kommunale Rådgivnings-team

Vi deltager i perioden 2019 – 2022 i et projekt under ”Styrelsen for undervisning og kvalitet”, der omhandler målrettede sociale indsatser i dagtilbud. Specifikt har vi fokus på et styrket forældresamarbejde om børns sproglige udvikling. Dels inviteres forældrene til en møderække om barnets trivsel og udvikling gennem børnehavetiden, dels har vi oprettet en hjemlånsordning af materialer til sproglege der stimulerer barnets sprogudvikling, og dels opretter vi små sprogstimulerende legegrupper i hverdagen og søger at etablere fysiske sprogmiljøer.

Projektet sker i samarbejde med sundhedsplejen og tale-høre-konsulenterne.

Vi er i perioden 2019- 2021 med i et projekt fra Undervisningsministeriet, hvor vi har modtaget ekstra midler til ansættelse af flere pædagoger grundet en relativ stor andel af børn i udsatte positioner. Med dette bidrag muliggøres implementeringen af den styrkede læreplan med fokus på evalueringskulturen, herunder at etablere tid til faglige læreprocesser, hvor vi gennem refleksion, pædagogiske tiltag og evaluering udvikler læringsmiljøet med afsæt i børnenes behov.

Vi lykkes i særlig høj grad med det pædagogiske læringsmiljø, når :

- der er tid/plads til nærvær, så vi kan deltage i børnenes lege i mindre grupper.
- vi har haft tid til faglig refleksion og evaluering og har planlagt organiseringen.
- vi skaber forudsigelige rammer både fysisk og kommunikativt, som børnene kan overskue og finde mening i.
- vi etablerer differentierede miljøer med tydeligt indhold, så børnene kan aflæse forventningerne til dem.
- vi fastholder de rutiner som børnene kender, så det letter deres deltagelse.
- vi inddrager forældrene i børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse

Vi bliver udfordrede og lykkes mindre godt med børnenes læring når:

- der er mange børn i udsatte positioner samlet et sted, og som samtidigt viser behov for nærvær og opmærksomhed, men har svært ved at lege sammen.
- der er ringe forståelse fra omgivelserne
- vores organisering, struktur og forudsigelighed ikke er tydelig for børn og kollegaer

Vi vil udvikle:

Arbejdet med "Prøvehandlinger" således at pædagogiske tiltag kontinuerligt understøtter børnenes relationsdannelse, deltagelsesmuligheder og positive trivsel, læring, udvikling og dannelse samt vores faglige læring og udvikling.

Evaluerende praksis - et pædagogisk læringsmiljø

Det pædagogiske arbejde kvalificeres og udvikles kontinuerligt med afsæt i en systematisk evalueringskultur, der danner et læringsrum for personalet, som teoretisk funderes i et professionelt læringsfællesskab. Vi definerer "systematisk" om noget der gentages i en bestemt orden, efter en bestemt plan og gennemføres konsekvent.

Således har vi i 2020 igangsat implementering af "prøve-handlinger", efter at alle pædagoger har deltaget i tre kompetence-udviklende læringsdage i kommunalt regi.

Vi afvikler ugentlige teammøder med faglige refleksioner over læringsmiljøet. Vi tager udgangspunkt i de 12 mål i læreplanens 6 temaer og med fokus på børnenes leg, hverdagens rutiner og tilrettelagte pædagogiske aktiviteter dokumenteres gennem praksisfortællinger og fotos. Refleksionerne føres over i en evaluering, der danner grundlaget for næste prøvehandling i praksis. Formålet er en løbende vurdering, der sikrer sammenhæng mellem børnenes udvikling og det pædagogiske læringsmiljø.

Vi oplever os, med afsæt i vores pædagogiske kompetencer og erfaringer, stærke på handling og må ofte være hurtige i vores beslutninger i hverdagen ift. at imødekomme børnenes behov. Vi anerkender, at der af og til sker fejl, som det er vigtigt at vi drøfter for at tage ved lære, fremfor at gentage. Vi observerer hvad der fungerer og hvad der ikke fungerer i de daglige aktiviteter og tilpasser de fysiske rammer. Vi organiserer os så vidt muligt, efter de enkelte børns behov, og skaber et psykisk læringsmiljø med de bedste muligheder for nærvær og fordybelse

Vi oplever os svage på den skriftlige del ift. at målsætte og evaluere systematisk og være fokuseret undersøgende og vi oplever som kollegaer indbyrdes forskellighed i faglige evaluerings kompetencer.

Vi har drøftet materialerne fra Danmarks læringsportal (www.emu.dk og www.EVA.dk.) og med dette afsæt, samt læringsdage for pædagoger arrangeret i kommunalt regi (soc.styrelsen) tilegnet os viden og forståelse for den evaluerende opgave.

Vi anvender den ugentlige refleksionstime, de jævnlige gruppemøder og de månedlige personalemøder til refleksioner, dokumentation og evaluering. Vi aftaler her tiltag og mål og afsætter så vidt muligt en tidsramme for gennemførelse og næste evaluering. Det kan for eksempel være organisering af aktiviteter og lege i mindre grupper, med hensyntagen til børn i udsatte positioner eller med et fokuspunkt for et enkelt barn, som følges via det digitale redskab i Hjernen og Hjertet.

Vi anvender systematisk Hjernen og Hjertet til sprog- og trivselsvurderinger og via dem drøftes fokuspunkter i læringsmiljøet og evaluering af konkrete børns udvikling og trivsel. Vi sikrer at evalueringens fokus er på sammenhængen mellem læringsmiljøet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem ovenstående tilgang.

På baggrund af de fastlagte ugentlige refleksions- og evalueringssmøder søger vi at sikre anvendelsen af den viden, vi opnår gennem vores evalueringer.

Vi har siden 2019 arbejdet på at udvikle læringsmiljøet ved at etablere flere mindre rum og zoner. Med afsæt i observation, refleksion og evaluering udvikler vi løbende læringsmiljøet og oplever på den baggrund god udvikling ift. børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi vil udvikle:

”Det professionelle læringsfællesskab” så vi bevarer fælles fokus på udvikling og læring gennem samarbejde, fælles vision og reflekterende dialoger og prøvehandling.

Forældresamarbejde

Vores dagtilbud er en selvejende institution med en kommunal overenskomst. Bestyrelsen, som består af 5 forældrevalgte og 2 personalerepræsentanter, er aktivt med i at fastsætte og udmønte de overordnede principper.

I børnehaven har vi flere sociale arrangementer der danner ramme om det sociale fællesskab så som arbejdsaften, sommerfest og bedsteforældredag. Det er også af stor betydning for barnets trivsel og læring at vi, i samarbejdet med forældrene, sætter fokus på børnenes læring. Ved at fortælle forældrene om hvad der arbejdes med i hverdagen og vejlede dem i hvordan de kan understøtte barnets læring i hjemmet, kan vi inddrage dem og løfte ansvaret for den positive udvikling i fællesskab.

I vores daglige kontakt med forældrene, har vi fokus på barnets umiddelbare trivsel og de praktiske ting omkring det, så som aktiviteter, kost og påklædning. Vi opsætter planer for de pædagogiske aktiviteter på gruppernes tavler og udsender fotos og fortællinger via Infoba og facebook, så forældrene kan følge med i aktiviteter og læringsmiljøer. Vi kommunikerer dagligt med forældrene om dagens oplevelser, og systematisk ved fastlagte forældresamtaler gennem barnets tid i børnehaven også om barnets individuelle læring og udvikling. Derudover afholder vi også akutte samtaler efter forældres behov.

Vi samarbejder med forældrene med afsæt i værdier som imødekommenhed, ordentlighed, flexibilitet, anerkendelse, omsorg og åbenhed. Vi søger at møde dem der hvor de er, og gennem mentalisering forstå deres situation. På den måde differentieres samarbejdet ift. de enkelte forældres behov og vi oplever tillidsfulde relationer. Vi vil udvikle en trivsels-liste over de gode vaner, som kan afspejle forældrenes medansvar og adfærd, samt formidle vores forventninger til dem.

Vi har en procedure for afholdelse af 3-4 vejledende samtaler omkring hvert enkelt barn i løbet af dets børnehavperiode. Derudover afholdes flere vejledende samtaler, hvis

barnet opleves i udsat position eller forældrene oplever et behov for vejledning. Vi oplever generelt forældrene er positive ift. samarbejdet og vores vejledning og rådgivning.

Vi vægter tryghed og tillid højt, som en vigtig forudsætning, derfor tager vi i dialogen afsæt i ICDP-samspilstemaerne. En samtale tager desuden afsæt i vækstmodellen understøttet af sprogvurdering og ressourceprofil fra "Hjernen og Hjertet", for at vi kommer rundt om alle facetter, både barnets kompetencer og udfordringer. Vi reflekterer sammen med forældrene over hvilke muligheder vi kan se og aftaler hvordan vi i fællesskab kan styrke barnets trivsel, læring, dannelse og udvikling.

Vi har ikke nogen samlet dokumentation for hvordan forældrene oplever samarbejdet og læringsmiljøet hos os. Der arbejdes kommunalt på en fælles tilfredshedsundersøgelse med afsæt i "Lege- læringsmiljøvurderingen" fra "Hjernen og Hjertet".

Læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Med udgangspunkt i den pædagogiske læreplan tilrettelægger vi i børnehaven et læringsmiljø for de ældste børn, der skaber sammenhæng til skole og sfo, så børnene bliver bedst muligt forberedte på at begynde i skole.

De ældste børn skifter gruppe til "storebørnsgruppen" i august året forud for skolestarten. Skolestarten finder sted i august for alle børn.

Det pædagogiske arbejde i det sidste år tager i overvejende grad afsæt i børnenes trivsel deres lyst til at lære, mod på nye oplevelser, personlig udvikling, sociale kompetencer og børnefællesskaber.

Vi skaber sammenhæng i børnenes gruppeskift i børnehaven ved at arrangere besøgsdage i foråret forud for skiftet, så vi understøtter børnenes positive forventninger og der skabes trygge relationer til de voksne i gruppen.

I efteråret afholdes i samarbejde med skolen et forældremøde i børnehaven, hvor forældrene introduceres til skolen og det pædagogiske arbejde det sidste år i børnehaven. I januar afholder skolen forældremøde og inviterer til besøg forud for indskrivningen.

I foråret samarbejder de nærliggende institutioner med skolepersonalet om en besøgsrække i 0.klasse og SFO, hvor børnene oplever de fysiske rammer og møder de kommende pædagoger. Personalet samarbejder omkring ressourcebeskrivelser af børnenes kompetencer og udfordringer, så skolen kan forberede sig bedst muligt på at modtage de nye elever.

Vi arbejder på at udvikle samarbejdet med skolen, herunder et fælles værdisæt og pejlemærker, der med afsæt i de 6 læreplans temaer, kan skabe genkendelighed og tryghed i aktiviteter og relationer.

Vi fokuserer det sidste år på at hvert barn får positive erfaringer med at deltage i fællesskaber, således at børnene får positive forventninger til det sociale liv i skolen.

Vi motiverer og støtter pædagogisk børnene til

- at turde møde nye udfordringer ved hele tiden at have børnenes næste "jeg tør / kan selv" -oplevelse i fokus. Det kan f.eks. være at turde sige noget højt i en

samlingsstund, at byde en anden ind til at lege, eller at kunne tørre sig selv efter et toiletbesøg.

- fordybelse og vedholdenhed ved at tilbyde rum og muligheder for udfordrende aktiviteter. F.eks:
- at tage initiativer og indgå i relationer. Vi guider dem i dialogen omkring deres lege, hvis der er behov og vi støtter deres valg med opmærksom deltagelse i legene.
- at kaste/gribe små og store bolde, da det styrker øje/håndkoordinationen, som understøtter skriveudviklingen
- at opleve skriftsprog og tal ved at vise og omtale, synge, lege og skrive tal og bogstaver. F.eks. ved at tælle hvor mange børn vi er, tale om mængder, opfordre børnene til at skrive deres navn, sætte ordbilleder op på ting i rummet. Læse vejskildte og husnumre når vi går tur.

Sammenhæng til dagpleje og vuggestue:

Når et barn skal begynde i børnehaven inviteres forældrene forud på besøg. Her bliver de vist rundt og kort introduceret til vores pædagogiske læringsmiljø.

Inden starten er barnet ofte også på et besøg med sin dagplejer. Vi har et godt samarbejde med dagplejen i nærmiljøet, som jævnligt kommer på besøg, så børnene allerede tidligt får oplevelse af børnehaven.

Ved overgangen fra dagplejen til dagtilbudet modtager vi en skriftlig trivselsvurdering via Hjernen og Hjertet, som dagplejepædagogen har udarbejdet i samarbejde med forældrerne. På den baggrund har vi mulighed for at tilpasse vores læringsmiljø ift. barnets behov fra starten. Forældrerne er ofte med barnet de første dage i starten.

Vi afholder en individuel samtale med forældrerne ca. en måned efter barnets start hos os. Her fortæller forældrerne om barnets trivsel og udvikling og vejledes efter behov ift. barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. I samtalen deltager en sundhedsplejerske, et tiltag som er en del af projektet "styrket forældre samarbejde om barnets sproglige udvikling" under Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, som vi deltager i 2019 – 2022.

Inddragelse af lokalsamfundet

Vi inddrager lokalsamfundet i det pædagogiske læringsmiljø for at stimulere børnenes nysgerrighed og opmærksomhed, læring og dannelse og kendskabet til omverdenen. Der er flere institutioner som inddrages jævnligt, nogle af og til andre ift. hvilke læringstemaer der er fokus på og derfor periodisk.

De jævnlige besøg på biblioteket understøtter børnenes interesse for skriftsproget, litteratur og videnssøgning, samt at kunne begå sig i det offentlige rum.

Ugentlig brug af skolens gymnastiksal understøtter børnenes motoriske færdigheder og kendskab til primærskolen.

Vi inddrager naturen i læringsmiljøet, når vi på gåture i nærmiljøet oplever vegetation og smådyr ved bæk og lund. Og vi tager offentlig transport til skov og strand.

Haderslev kommune har etableret en hjemmeside: "Den åbne skole", hvor pædagoger og lærere kan finde kontakter og forløb til mange forskellige virksomheder, foreninger og

kulturinstitutioner. Det er med til at optimere vores muligheder og vi vil gerne inddrage flere af disse muligheder, der overvejende byder på naturoplevelser.

Vi får af og til tilbudt en teaterforestilling hos det lokale amatørteater, en oplevelse der understøtter børnenes opmærksomhed, dannelse, viden og erfaring om teater.

Vi har et årligt tilbagevendende samarbejde med Haderslev Musikskole, der udbyder et forløb kaldet "matemusik" med det formål at skabe viden om det matematiske grundlag i musikken. Dette er en del af lærings-miljøerne i de kommunale børneuniverser som kobler musikken på fællesskab, sprog, bevægelse, tal og bogstaver gennem lege, rim og remser, matematisk opmærksomhed samt bogstaver fra musikalfabetet. Det er således et læringsmiljø som retter sig mod de ældste børn og som børnene også vil møde i skolen. Vi har, når det er muligt, også et lignende forløb tilpasset mellemgruppen.

Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Børnemiljøet i dagtilbud er en kompleks sammensætning af tre elementer; det fysiske, det psykiske og det æstetiske børnemiljø.

Børnemiljøet skal integreres i det pædagogiske arbejde med de pædagogiske læringsmiljøer.

Det fysiske miljø

Vores bygning er fra 1970 med en tilbygning fra 1990. Bygningens fysiske rammer er løbende optimerede ved, at der er opsat et ventilationssystem, der fordeler varme og luft i alle rum, desuden lydabsorberende plader i loftet. I 2020 har vi fået opsat nye led-lys i alle rum og vil også få renoveret de relativt beskedne toiletfaciliteter.

Huset er indrettet med tre grupperum, der hver for sig indeholder mindre legerum. Vi søger at indrette læringsmiljøerne i grupperummene fleksibelt og med små nicher, så børnene får mulighed for at forbyde sig i egne lege uden tilfældige afbrydelser.

I hvert grupperum er der indrettet et motorikrum med faldunderlag, skumpuder, klatrevæg og gyngemulighed.

Der er i alt 65 garderobeplasser på hver ca. 50x120 cm. Som er fordelt i 4 mindre rum i gangarealerne og med tilknytning til hver af de tre indgange. Der er udgang fra hver gruppe til den 650 m² store legeplads, som blev total renoveret i 2015 og er inddelt i funktionsrum med mulighed for at gynges, klatre, lege med sand, hygge i hængekøjer, grave i jord, cykle, rutche, spille bold, ride på træheste (temaleg) og opleve bål.

Det æstetiske børnemiljø

Alle vægge er hvide. Gulvbelægningen er grå lenoleum med enkelte farverige tæpper.

I hvert grupperum er der borde og skamler til ca. 20 børn. Legetøjet opbevares i kurve, som står i hvide reoler. Vi arbejder fortsat på at udvikle læringsmiljøerne med et æstetisk afsæt ud fra børne-perspektiver. Endvidere at indrette de fysiske rammer æstetisk, således at børnene oplever miljøet roligt og enkelt med tydelige/motiverende signaler f.eks. billeder, der viser hvilke lege de pædagogisk indrettede legerum understøtter. F.eks. med et billede af biler og veje, der hvor der leges med biler, eller billeder af køkken eller stue i dukkekrogen. Nogle få tæpper på gulvene afgrænser legezoner der f.eks. indbyder til

konstruktionslege med forskellige klodser eller med biler. Legetøj findes i umiddelbar nærhed i kurve med billeder af indholdet, på reoler som børnene selv kan nå. Reolerne er med til at afgrænse de mindre legenicher.

Det psykiske børnemiljø

Vores pædagogiske tilgang via ICDP, som er fundamentet i alle relationer og samspil, sætter fokus på børnenes ressourcer, og er grunlæggende for der psykiske miljø. Kendetegnende for samspillet mellem børn og voksne i miljøerne er en god tone af respekt og omsorg både i sprog og handlinger:

Vi respekterer hinandens forskelligheder og søger at motivere børnene ved det gode eksempel f.eks. til at hjælpe hinanden, ved selv at være hjælpsomme.

Vi inddrager jævnlige materialet "fri for mobberi", for at understøtte børnenes læring og forståelse for egne og andres følelser og interesser.

Vi støtter og guider dem i de fleste forehavender, så de får mange lærerige oplevelser og gode venskaber. Vi rammesætter læringsmiljøerne med struktur og retningslinjer gennem et positivt samspil, og undgår så vidt muligt skæld ud og eksklusion.